

DERVENTA

Analiza usklađenosti razvojnih strategija sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije Grada Derventa usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj lokalnoj zajednici tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi;
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rast i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom razvojnih strateških dokumenata Grada Derventa utvrđeno je da postoji formalna uglavnom djelimična usklađenost sa većinom ciljeva održivog razvoja. Dakle, razvojni strateški dokumenti Grada Derventa djelimično su usklađeni sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva potpunosti 13 od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja. Potpuna neusklađenost utvrđena u odnosu na dva cilja održivog razvoja.

Strategije Grada Derventa djelimično su usklađene sa sljedećim ciljevima održivog razvoja: svijet bez siromaštva; kvalitetno obrazovanje; rodna ravnopravnost; čista voda i sanitarni uslovi; pristupačna energija iz čistih izvora; dostojanstven rad i ekonomski rast; smanjenje nejednakosti; održivi gradovi i zajednice; očuvanje klime, očuvanje vodenog svijeta; očuvanje života na zemlji; mir, pravda i snažne institucije i partnerstvom do ciljeva. Potpuna neusklađenost razvojnih strategija Grada Derventa je utvrđena u pogledu ciljeva održivog razvoja koji se odnose na: svijet bez gladi i zdravlje i blagostanje.

Na području Grada Derventa stalna je potražnja za kadrovima i obrazovnim profilima koji školuju nedostajuće kadrove, koje zahtijeva postojeća privredna struktura, a kojih nema u dovoljnom broju, na primjer obučara. Opština Derventa ima sve elemente opštine sa povoljnim poslovnim

okruženjem, poput najniže stope nezaposlenosti u Republici Srpskoj, najmanji udio zaposlenosti u javnom sektoru, a u oblasti prerađivačke industrije zaposlenost je jedna od najviših u Republici Srpskoj. U pogledu kvalifikacione strukture radnika nedostaje obučara, lica mašinske struke za rad na CNC mašinama i zavarivača, kao i radnika građevinske struke. Međutim, i pored činjenice da kvalifikacije nezaposlenih na području opštine nisu zadovoljavajuće, lokalna privreda se razvija zadovoljavajućim tempom. Razlog tome je, vjerovatno, taj što je jedan značajan dio privrede zasnovan na radno intenzivnim granama proizvodnje, koje su, u pogledu zapošljavanja, visokoakumulativne. Ipak, činjenica je da se i pored pozitivnih trendova u razvoju lokalne privrede mladi i obrazovani kadrovi rijetko vraćaju na lokalno tržište rada, a to bi moglo uticati na dalji privredni razvoj opštine Derвента. Osim uticaja na razvoj privrede, dalji odlazak mladih bi se direktno odrazio i na smanjenje prirodnog priraštaja, a samim tim bi uticao i na starosnu strukturu populacije.

U narednoj tabeli nalazi se uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje su utvrđene razvojnim strateškim dokumentima Grada Derвента, te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanja.	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima Grada Derвента	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Sve veći broj starih lica kojima je neophodna pomoć; Socijalna zaštita obezbjeđuje se za građane koji su nesposobni za rad, nemaju sredstva za život, niti srodnike koji su u zakonskoj obavezi i mogućnosti za izdržavanje	Smanjenje broja korisnika iz socijalno ugroženih kategorija stanovništva, kao i finansijskih izdvajanja za navedene kategorije.	Navedene mjere odnose se na unaprijeđenje usluga stalnog smještaja za pokretne, poluporetne i nepokretne korisnike, unaprijeđenje sistema palijativne njege i renoviranje Gerontološkog centra	Djelimično usklađene
Svijet bez gladi	Ne postoji javna kuhinja; postoji potreba za obezbjeđivanjem obroka dnevno za	Nisu identifikovane konkretne potrebe za ovaj cilj	Nema navedenih konkretnih mjera	Neusklađene

	stanovnike treće životne dobi koji žive u ruralnim mjesnim zajednicama na području opštine i zbog niskih mjesečnih primanja i lošeg opšteg zdravlja nisu u mogućnosti samostalno obezbijediti neophodnu dnevnu količinu hrane			
Zdravlje i blagostanje	Omogućeno je samo pružanje usluga primarne zdravstvene zaštite; broj zaposlenih u zdravstvu odgovara zdravstvenim potrebama stanovništva	Ne navode se konkretne potrebe, osim opšte potrebe revitalizacije sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite	Ne navode se konkretne mjere za unaprijeđenje blagovremenih i kvalitetnih zdravstvenih usluga svim građanima podjednako, kao ni mjere u pravcu poboljšanja kadrovskog osoblja	Neusklađene
Kvalitetno obrazovanje	Uočen pad broja učenika, nedostatak programa usavršavanja nastavnog kadra; potražnja za kadrovima i obrazovnim profilima koji školuju nedostajuće kadrove, koje zahtijeva postojeća privredna struktura, a kojih nema u dovoljnom broju, na primjer obučara	Prepoznate su potrebe za kvalitetnijim predškolskim, osnovnim i srednjim obrazovanjem, kako bi se povećao nivo zadovoljstva učenika i roditelja; postoji potreba da se poveća obuhvat djece sa ruralnih područja predškolskim obrazovanjem	Navedene mjere se odnose na unaprijeđenje kvaliteta nastave, ulaganja u nabavku opreme, zamjenu dotrajalog namještaja, te izgradnju i planiranje igrališta i sala za izvođenje nastave fizičkog vaspitanja, rješavanje pitanja vodosnabdijevanja u nekim područnim školama, te poboljšanje	Djelimično usklađene

			programa nastave za deficitarna zanimanja	
Rodna ravnopravnost	Mali udio žena u oblasti javnog upravljanja; žene na selu uglavnom nisu evidentirane na tržištu rada i nisu obuhvaćene programima zapošljavanja.	Prepoznate potrebe za efikasnijem uključivanjem žena u važne društvene, političke i ekonomske procese	Mjere su definisane kao one mjera koje će simultano osnažiti žene i mogu se definisati kao mjere za ekonomsko osnaživanje žena, mjere za suzbijanje nasilja protiv žena i mjere za jačanje njihovog učešća u odlučivanju	Djelimično usklađene
Čista voda i sanitarni uslovi	Nepostojanje sistema za prečišćavanje voda iz sistema javne kanalizacije, sistema za tretman industrijskih ili poljoprivrednih voda, nepostojanje sistema javne kanalizacije na ruralnim područjima, te nemogućnost adekvatne kontrole nad vodosnabdijevanjem zbog rascjepkanosti vodovodnih sistema	Postoji potreba za proširenjem fekalne i kišne kanalizacije	Predviđene mjere odnose se na proširenje i rekonstrukciju vodovodne mreže, kako bi se obezbijedilo priključivanje novih korisnika na sistem javnog snadbijevanja	Djelimično usklađene
Pristupačna energija iz čistih izvora	Postojeća srednjenaponska i niskonaponska mreža u povratničkim naseljima nije adekvatna	Prepoznate su potrebe za neophodnom izgradnjom i rekonstrukcijom elektroenergetskih objekata kako bi se svim	Mjere se odnose na sanaciju i rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih elektroenergetskih objekata, izgradnji optičkih	Djelimično usklađene

		stanovnicima omogućio jednak pristup električnoj energiji	telekomunikacionih vodova s ciljem povećanja efikasnosti daljinskog upravljanja elektroenergetskim objektima, ali i kontinuirano ulaganje u elektrifikaciju povratničkih naselja	
Dostojantven rast i ekonomski rast	U pogledu kvalifikacione strukture radnika nedostaje obučara, lica mašinske struke za rad na CNC mašinama i zavarivača, kao i radnika građevinske struke	Prepoznate su potrebe za zadržavanjem mladih i obrazovanih kadrova na lokalnom tržištu rada	Navedene mjere odnose se na unaprijeđenje poslovnog okruženja, privlačenje investicija i suklađivanje ponude radne snage sa tržištem rada, jačanje konkurentnosti MSP, promociju preduzetništva i podršku inovativnim aktivnostima	Djelimično usklađene
Smanjenje nejednakosti	Starenje stanovništva utiče na smanjenje brojnosti radne snage, a u budućnosti bi tomogao postati ograničavajući faktor privrednog rasta i razvoja	Prepoznate su potrebe za unaprijeđenjem kvaliteta života pripadnika nacionalnih manjina, kao i socijalno ugroženih lica koja žive u neadekvatnim uslovima	Navedene mjere odnose se na trajno rješavanje stambenih problema ugroženih skupina, razvijanju strategija i povoljnih uslova za privlačenje stranih investitora koji će zapošljavati veći broj ljudi, ali i	Djelimično usklađene

			<p>pokretati inicijative, ohrabrivati mlade i pružiti im neophodnu mentorsku i materijalnu podršku u pokretanju preduzetništva, kako bi se spriječio veliki odliv školovanog kadra iz ove lokalne zajednice u druge gradove u regionu ili inostranstvo</p>	
Održivi gradovi i zajednice	<p>Nedovoljna ulaganja u unaprijeđenje i modernizaciju putne infrastrukture; neadekvatno odložen otpad, neadekvatno odvođenje otpadnih voda, neredovan odvoz smeća i neadekvatno regulisan saobraćaj</p>	<p>Prepoznate potrebe unaprijeđenja javne infrastrukture;</p>	<p>Mjere se odnose na osiguravanje sistema centralnog gradskog grijanja, prečišćavanje otpadnih voda, zaštita od poplava, odvodnja otpadnih voda, vodosnabdijevanje, prikupljanje i tretman otpada i organizacija javnog prevoza</p>	<p>Djelimično usklađene</p>
Očuvanje klime	<p>Na području Grada Derventa ne postoji kontinuirano mjerenje kvaliteta zraka i jedini dostupni rezultati su oni dobijeni mjerenjima vršenim za potrebe rudnika Stanari i buduće TE Stanari</p>	<p>Prepoznate su potrebe koje se odnose na unaprijeđenje energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije</p>	<p>Nisu navedene konkretne mjere za ovaj cilj održivog razvoja</p>	<p>Djelimično usklađene</p>
Očuvanje	<p>Neadekvatni</p>	<p>Prepoznate</p>	<p>Mjere se odnose</p>	<p>Djelimično</p>

vodenog svijeta	odvodno-kanalizacioni sistemi, kao i sistem u kojem nema prečišćavanja otpadnih voda ugrožavaju ekosistem rijeke Ukrine, a u velikoj mjeri doprinose i zagađenju životne sredine	potrebe uređenja tokova rijeka	na zaštitu fenomena „vodenog cvijeta“, snimanje stanja i kontrole kvaliteta vode lokalnih vodovoda, te mjere zaštite sliva rijeke Ukrine	usklađene
Očuvanje života na zemlji	Postojanje velikog broja divljih deponija koje ugrožavaju opšte zdravlje stanovništva	Prepoznate su potrebe za unaprijeđenje i razvoj sistema za upravljanje otpadom	Navedene mjere se odnose na izgradnju stanice za čvrsti otpad, izradu Plana za unaprijeđenje reciklažnog centra, te sanaciju divljih deponija	Djelimično usklađene
Mir, pravda i snažne institucije	Postoji potreba za unaprijeđenjem komunikacije građana i lokalne uprave, tj. Indeks otvorenosti lokalne uprave pojedini ispitanici_ ce smatraju nezadovoljavajućim	Navedene potrebe odnose se na unaprijeđenje kvaliteta javnih usluga koje se pružaju građanima u različitim oblastima života	Navedene mjere odnose se na povećanje broja građana koji učestvuju u važnim javnim raspravama, povećanje zadovoljstva građana i privrednih subjekata administrativnim uslugama	Djelimično usklađene
Partnerstvom do ciljeva	Postoji jednošalterski sistem za sve administrativne postupke koji se odnose na proces građenja i registraciju poslovne djelatnosti; saradnička mreža ta	Ne postoje konkretne navedene mjere za ovaj cilj održivog razvoja, ali se kroz skoro sve sektorske ciljeve u okviru razvojne strategije napominje	Nisu navedene konkretne mjere	Djelimično usklađene

	investicionu i postinvesticionu podršku	neophodnost unaprijeđnja partnerstava u cilju poboljšanja stanja u lokalnoj zajednici		
--	---	--	--	--